

STUDENTEN WEEKBLAD

8^e Jaargang.

No. 12.

REDACTEUREN: CH. E. DUTILH, D. A. DE FREMERY, J. A. SCHOUTEN,
J. H. TELDERS, J. P. VALKEMA BLOUW, F. A. VENING MEINESZ,
R. VER LOREN VAN THEMAAT. (DELFT)

N. J. C. VAN HASSELT, J. C. DE JOODE, K. F. KATZ, W. J. H. MASCHHAUPT.
(AMSTERDAM)

Donderdag

21 Dec. '05.

Dit blad verschijnt Donderdags, behalve in de vacantiën. De abonnementsprijs is f3,50, bij vooruitbetaling f3,— per jaar. De jaargang loopt van 1 October tot 30 September. De prijs der advertentiën is 10 cents per regel.

J. WALTMAN JR.
UITGEVER • DELFT

Inzendingen die Dinsdagmiddag 12 uur niet aan het redactie-adres zijn bezorgd, kunnen niet meer in het eerstkomend nummer worden opgenomen. Het adres voor redactie en administratie is: Binnenwatersloot 33.

Eerstvolgende Vergadering der Delftsche Redactie ten huize van den heer J. H. TELDERS, Spoor singel 138, op Dinsdag 9 Januari 1906, des middags om 4 uur.

Eerstvolgende Vergadering der Amsterdamsche Redactie ten huize van den heer K. F. KATZ, Weteringschans 233, op Maandag 8 Januari 1906, des avonds om 10 uur.

Het eerstvolgende nummer van dit Blad zal verschijnen na de Kerstvacantie.

Inlichtingen betreffende Examens.

De eerste examens aan de Technische Hoogeschool zullen worden afgenomen vóór de zomervacantie 1906 en waarschijnlijk in de tweede helft van Mei een aanvang nemen.

Er zal tijdig voor de verschillende examens eene oproeping tot aanmelding worden gedaan. Hij, die aan eenig examen wenscht deel te nemen, geeft van dat voornemen schriftelijk kennis aan den voorzitter der afdeeling door welke het examen zal worden afgenomen en heeft daarbij te letten op hetgeen in artikel 17 alinea 2 van het K.B. van 4 Juli 1905, Stbl. n^o. 227 is bepaald.

Naar aanleiding van dat bericht wordt daarop door de betrokken afdeeling, hem, die zich heeft aangemeld, medegedeeld of hij, in verband met de zoeven genoemde bepaling van art. 17, tot het examen kan worden toegelaten. Luidt dat antwoord gunstig, zoo moet de som, genoemd in art. 127 der Hooger Onderwijswet, door den betreffende ten kantore van een der Rijksbetaalmeesters of van den ontvanger der successierechten alhier worden voldaan. Men wordt herinnerd aan dé bepaling, vervat in art. 20, K.B. 4 Juli 1905, Stbl. n^o. 227.

PROPAEDEUTISCHE EXAMENS.

Het is de bedoeling der afdeeling Algemeene Wetenschappen om tot den Minister van Binnenlandsche Zaken het verzoek te richten tot splitsing van het propaedeutisch examen, overeenkomstig art. 17 van voorgenoemd K.B. en wel in vier gedeelten.

1. wiskunde.
2. natuurkunde.
3. technische vakken.
4. tekenvakken.

Het wordt den candidaat vrijgelaten de volgorde en het tijdstip te bepalen, waarin hij in een of meerdere der deelen het examen wenscht af te leggen; hij is evenwel gebonden aan de bij K.B. vastgestelde tijden vóór en na de zomervacantie.

Het is niet de bedoeling der afdeeling vrijstelling van het mondeling examen op grond van voldoende afgelegd schriftelijk examen te verleenen.

Hun, wier schriftelijk examen naar het oordeel der examinatoren geheel en al beneden den eisch is, die daaraan mag worden gesteld, wordt verder geen mondeling examen meer afgenomen; zij worden, in verband met het bepaalde in de laatste zinsnede van art. 22 van meergenoemd K.B., voor één jaar afgewezen.

CANDIDAATS-EXAMENS.

Overeenkomstig art. 17 K.B. Stbl. n^o. 227 zal door de betrokken afdeelingen splitsing van het candidaats-examen worden aangevraagd voor de civiel-ingenieurs en voor de bouwkundige ingenieurs.

Voor de C. I. in twee deelen.

I. de vakken a, b, c, d, i van art. 8 (voor c en d de geschiktheid door het overleggen van teekeningen te bewijzen). Voor hen, die examen B art. 61 aan de Polytechnische School met goed gevolg hebben afgelegd, zal, in verband met art. 7 van het K.B. van 1 Juli 1905, Stbl. n^o. 225, vrijstelling worden aangevraagd voor vak i.

II. de vakken e, d, e, f, g, h, j van art. 8.

De volgorde van I en II blijft aan de keuze van den candidaat overgelaten.

Voor de B. I. in drie gedeelten.

I. de vakken a, b gedeeltelijk (theoretische mechanica), e en j, van art. 9;

II. de vakken b gedeeltelijk (toegepaste mechanica), e, f en k;

III. de vakken, waarin nog geen examen werd afgelegd en e. De volgorde van I, II en III naar keuze van den candidaat.

Door de overige afdeelingen zal althans voor ditmaal geen splitsing worden uitgelokt.

INGENIEURS-EXAMENS.

Het is de bedoeling van alle afdeelingen, behoudens de na te vermelden uitzonderingen en als maatregel van overgang, voor hen, die zullen slagen voor de aanstaande candidaats-examens, de gelegenheid open te stellen onmiddellijk daarop, dus nog vóór de zomervacantie 1906, ingenieurs-examens af te leggen, met welke bedoeling bij de inrichting der examens rekening zal worden gehouden. Voor het diploma van electrotechnisch ingenieur wordt die regeling echter niet wenschelijk geacht en zal het ingenieurs-examen niet vroeger dan in de periode tusschen de a. s. zomervacantie en Kerstmis 1906 kunnen plaats vinden.

Door de bevoegde Colleges worden bij den Minister van Binnenlandsche Zaken stappen gedaan om zooveel mogelijk opheffing te verkrijgen van de bezwaren voortvloeiende uit de bepaling, dat de gedeelten van één examen binnen den tijd van één jaar moeten zijn afgelegd, zooals dit thans in de 1e alinea van het K. B. van 4 Juli 1905, Stbl. no. 227, is voorgeschreven. Gelijke pogingen worden in het werk gesteld ten opzichte der nadeelen, welke ontstaan door de redactie van art. 7 van het K. B. van 1 Juli 1905, Stbl. no. 225 en waardoor bepaaldelijk de studenten voor bouwkundig en voor scheikundig ingenieur worden getroffen.

DE RECTOR-MAGNIFICUS,

S. HOOGEWERFF.

Corps en Bond.

Zoolang wij Nederlandsche studenten de groote waarde blijven voelen van de lijfspreuk: geen scheuring zij er in de studentenmaatschappij, zoolang is de grootste en krachtigste verplicht, dit beginsel zooveel mogelijk te handhaven.

Waren er in Delft twee vereenigingen ongeveer van gelijke beteekenis, dan zou er voor die vereenigingen reden

zijn, te zoeken naar een Compromis en niet elkaar te benadeelen.

Gelukkig is daarvan nog geen sprake. 't Corps heeft een ruim 4maal grooter ledenaantal dan de Bond en is in positie en kracht geheel de eerste. Dus is het aan het Corps alleen, dit ideaal te bevestigen.

Maar is dit ideaal waard nagestreefd te worden, is het niet een dik woord, een begrip, dat in de lucht hangt? Wanneer we als een der grootste voordeelen van ons studentenleven erkennen, dat het ons uitbrengen kan boven het blijven in eigen kring, dat het ons in de gelegenheid stelt, zonder telkens weerkerende botsing, ons te stellen boven enge standsbegrippen of wat er anders in de gewone maatschappij van peuterige instellinkjes zijn moge, dan kunnen we niet genoeg betreuren alles, wat hier scheuring brengen kan.

Doch zoo het corps het recht heeft slechts in zich zelf de handhaver der eenheid van alle studenten te zien, dan draagt het daardoor tevens de zware verplichting, te trachten zooveel mogelijk alle redenen tot scheiding weg te nemen.

Ook ik ben er van overtuigd, dat met het opheffen van den groentijd ons corps slechts zou zijn een schim van wat het nu is; toch moeten wij zien hoe wij enkele gegronde bezwaren kunnen wegnemen.

Zoo moeten wij trachten zooveel mogelijk de kosten meer naar draagkracht te verdeelen, wij moeten zoeken alles weg te nemen, wat het bestaan eener andere vereeniging zou kunnen billijken.

Maar door een andere vereeniging te erkennen, zouden we onze meest democratische beginselen verkwanselen.

R. V. L. v. T.

Corps en Bond.

In zijn artikel van het S.-W. van de vorige week ontvouwt de heer Fl. zijn motieven om de gastvrijheid van de kolommen van genoemd blad niet meer in te roepen. Dit spijt me terwille van de kwestie, hoewel ik den heer Fl. volkomen gelijk geef. Door allerlei complicaties zijn we van de strekking van Fl.'s eerste artikel afgeweken en het is mij duidelijk gebleken, dat dit artikel door velen niet is begrepen, niettegenstaande de steller toch zeer duidelijk tot tweemaal toe de bedoeling er van heeft uiteengezet. Het was er hem niet om te doen een boom op te zetten over groentijd, lidmaatschapskosten enz. Neen, de heer Fl. wenschte alleen de houding van den Senaat te critiseeren in zake het schrijven van den Bond. In dit schrijven werd door het Bestuur de aandacht gevestigd op de minder gewenschte verhouding tusschen Corps en Bond en tevens werd als de bescheiden meening van den Bond de noodzakelijkheid van erkenning aangevoerd. Tot slot vroegen wij om die reden aan het Corps hier eens ernstig over na te denken. Is deze kwestie, waar het gaat om de goede verstandhouding in Delft's Studenten-maatschappij, niet urgent? Zeker toch wel. En was het dus niet zoo logisch en billijk dat de Bond de meening hieromtrent graag zou willen weten van het Corps? En wat is er geantwoord? Kort en bondig gaf de Senaat ons te kennen: We hebben niks met jullie te maken. De Corpsvergadering werd genegeerd. Motieven werden niet opgegeven. Dit kan ik niet anders als een staaltje van verregaande autocratie kwalificeeren, die in eene vereeniging van ontwikkelde jongelui allerminst op z'n plaats is. Dit en niets anders was de strekking van Fl.'s artikel. En tot nu toe hebben nog geen verdediging van deze houding gehoord en blijven we dus critiek uitoefenen op de handelwijze van den Senaat. Integendeel, het blijkt dat men ook van andere zijde deze houding laakt; daartoe verwijs ik slechts naar het reprimandum dat de heer Coenen in zijn artikel den Senaat toedient.

Kostte het dan zooveel moeite om op het schrijven van den Bond, inhoudende een oprecht gemeend en beleefd gedaan verzoek op dezelfde wijze te antwoorden? Dat het Corps ons niet erkennen wil, is een zaak, die het voor zichzelf verantwoorden moet; maar was niet aan de meest primitieve eischen van beleefdheid voldaan, wanneer het ons met de redenen had bekend gemaakt en bovenal, was het niet de moreele plicht van den Senaat geweest het oordeel van het Corps te vragen? Wanneer wij een brief hadden teruggekregen, waarin de Senaat ons meedeelde niet tot erkenning te kunnen overgaan, met overlegging

van de motieven en ons dit had kenbaar gemaakt als een besluit van de Corpsvergadering; ziedaar, dan had men correct en beleefd gehandeld. Het nu gezonden antwoord strekt noch Corps noch Senaat tot eer.

Maar langs een omweg zijn we er in den Bond toch achter gekomen wat het ware motief is, om de erkenning te weigeren (tenminste het motief van een gedeelte der leden, waaronder ik ook den Senaat moet rekenen) en daartoe verwijs ik naar het artikel van den heer Coenen, die ons vertelt hoe iemand op de kroeg in een officieele speech het had over die verdomde knorren en dat onder applaus van de aanwezigen en zonder protest van den heer Telders, den toenmaligen Corpspraeses. Vooral dat laatste wensch ik hier te memoreeren en wel in verband met het artikel van Ts. zelf, die ons tracht aan te toonen waarom hij tegen erkenning is, maar overigens ons knorren geen kwaad hart toedraagt. In het S.-W. moeten we van hem hooren, dat het kleingeestig is, als een Corpslid een Bonds lid negeert, dat een knor, in karakter, zoowel als in kennis, wellicht in alles behalve in geld de meerdere kan zijn van een Corpslid, dat alle symptomen van knorrenhaat en knorrenminachting heftig moeten worden bestreden enz. enz., maar treedt de heer Ts. als president op, dan schijnt hij het niet noodig te oordeelen tegen uitdrukkingen als boven geciteerde te moeten protesteeren en moet ik dus aannemen dat hij het er mee eens is. Voorloopig leg ik dus zijn artikel, waarin hij tracht aan te toonen waarom erkenning geweigerd is, ter zijde en beschouw ik het als mooi-praterij. (Houdt de heer Ts. er soms andere begrippen op na als de Corpspraeses Ts?) Ik voor mij kan uit voorgaande slechts deze conclusie trekken: Het motief van den heer Ts. is als dat van zoovele bekrompen leden van het Corps: Het zijn toch maar verdomde knorren. Ik hoop dat ik me vergis en dat ik van den heer Ts. een verdediging van zijne houding zal mogen hooren; maar bovenal een verklaring van de handelwijze van den vorigen Senaat.

Misschien grijpt bij tijd en wijle nog eens een Corpslid naar de pen om ons in kennis te stellen met de overwegingen, die het meer weldenkende deel van het Corps er toe gebracht heeft de erkenning te weigeren. Een gezond debat kan dan de zaak tot meerdere klaarheid brengen.

J. J. T.

Korte nabetrachting.

Achteraf is mij gebleken, dat het gedeelte uit mijn artikel „Aan eenige der redacteuren van het S. W.“, dat de Corps- en Bondquaestie behandelde, door velen niet begrepen is en tot misverstanden heeft aanleiding gegeven.

Het komt mij daarom gewenscht voor, alvorens het debat te vervolgen, nog eens zeer in 't kort de bedoeling van mijn vorig stuk over deze quaestie uiteen te zetten.

Het niet-gemotiveerde, kort-aangebonden antwoord van den Senaat had den schijn opgewekt, dat de bekrompen kliek-gevoelens, die nog bij vele Corpsleden voorkomen, ook in de beslissing van den Senaat een belangrijk aandeel hadden gehad.

Deze indruk, ook bij mij ontstaan, was zeer teleurstellend, vooral met betrekking tot het meest op den voorgrond tredend lid, tevens president van den Senaat, J. H. Telders, die vroeger getoond had veel breedere opvattingen te bezitten.

Een protest was noodzakelijk en om helderheid te brengen waren twee dingen ten zeerste noodig:

1^e dat de Senaat of zijn president zich ondubbelzinnig uitspraken en ons alsnog desnoods officieus de motieven van hun antwoord deden kennen,

2^e dat, indien de hier boven genoemde minderwaardige gevoelens den Senaat niet beïnvloed hadden en hij hare beslissing op andere gronden had genomen — dit in het openbaar, uitdrukkelijk werd uitgesproken en aldus voorkomen, dat de bekrompenen onder de D. S. C.'ers in het optreden van den Senaat een handelen in hun geest zouden kunnen zien en aldus in hun kleingeestigheid nog maar zouden worden versterkt.

* * *

Aan deze eischen voldoet het artikeltje „Corps en Bond“ van Ts. geheel.

Het standpunt van den Senaat wordt er, wat de strekking betreft, kort maar volledig in gemotiveerd en minachting voor niet-corpsleden ondubbelzinnig veroordeeld.

Wat dit betreft heeft het mij vrijwel geheel bevredigd.

Wel blijf ik op overwegingen van tactiek en beleefdheid het antwoord van den Senaat afkeuren, daar het den bovengenoemden schijn verwekte, in den vorm onvriendelijk en hautain was en een motiveering zooals die nu gegeven is zeer wel mogelijk ware geweest.

Maar wat het andere aangaat is de zaak nu volkomen helder en zuiver: de president van den Senaat heeft zich niet bewust door die kleingeestige motieven laten leiden.

* * *

Ongeoorloofd is echter de conclusie, die J. J. T. maakt in het artikeltje, dat in ditzelfde Weekblad voorkomt en waarvan ik inzage kreeg.

De besliste verklaring van Ts. heeft men te gelooven en alleen op zéér zwaarwichtige gronden mag men hem van huichelarij betichten.

Een zoodanig bewijs was mijn beschrijving van den „Kroegdiës” niet. Dat deze heelemaal geen bewijs hiervoor is en dat met de opheffing dezer tegenstrijdigheid ook ieder recht om de eerlijkheid van den heer Ts. te verdenken, vervalt, is mij een aangename plicht, hier nog even uiteen te zetten.

Van enkele zijden was er mij reeds op gewezen, dat èn de persoon van den „spreker” èn de vergevorderde feeststemming maakten, dat de door mij gemaakte uitlatingen niet ernstig mogen worden opgenomen. Ik hoop dat dit zoo is, maar geloof het niet: in zoo'n feeststemming zijn menschen dikwijls oprecht en deze uiting is vrijwel in overeenstemming met den indruk, dien ik van de stemming onder vele Corpsleden had. Maar wèl kan ik me voorstellen dat, zooals de heer Ts. mij later mondeling verzekerde, hij van meening was, dat deze omstandigheden een ernstig protest onmogelijk maakten zonder gevaar te loopen, dat het effect er van totaal verloren ging.

Zelf ben ik hiervan niet gehéél overtuigd, geloof dat er misschien wel een vorm ware te vinden geweest om het protest wèl doeltreffend te maken, maar de opvatting van den heer Ts. is ook zeer aannemelijk en moet als volmaakt eerlijk worden aanvaard.

Dit ter geruststelling van den heer J. J. T., die zich inderdaad vergist heeft.

Daar ik zeer wel begrijp, dat de heer Ts. zelf weinig lust gevoelde om zijn „eerlijkheid” te verdedigen en ik voor een deel aanleiding heb gegeven tot de vergissing van den heer T. vond ik het gewenscht mijnerzijds deze verdediging te geven.

* * *

Het voorgaande neemt natuurlijk niet weg, dat ik het antwoord van den Senaat, zoowel wat strekking als vorm betreft, onverstandig blijf vinden. Later hoop ik hierop terug te komen, nu ontbreekt mij hiertoe de tijd.

J. B. H. COENEN.

Verklaring.

Wij, ondergeteekenden, die de diësteften van de Sociëteit Phoenix meegemaakt hebben (hetgeen met den heer Coenen niet het geval is geweest), verklaren hierbij dat, hoewel het geheel eens zijnde met de beschouwingen van den heer Telders omtrent Corps en Bond, een protest van den President van den Senaat tegen de woorden van den heer v. Ameyden v. Duym absoluut misplaatst zou zijn geweest, aangezien èn tijd èn plaats èn stemming maakten dat aan die woorden niet de minste ernstige beteekenis kon worden gehecht.

H. M. ANDRÉE WILTENS.
C. J. v. DUSSELDORP.
C. J. v. D. BROEK D'OBRENAN.
W. C. KORTHALS ALTES.
J. A. LAMBRECHTSEN.

Corps en Bond.

WET VAN HET DELFTSCH STUDENTENCORPS.

Hoofdstuk I.

Art. 12. Het corps kan Vereenigingen onder zijne leden „erkennen”.

Hoofdstuk XVIII werkt dit artikel nader uit.

Hoofdstuk XXI.

Art. 1. Studentencorpsen, welke voor het in werking

treden dezer wet reeds bevriend waren, zullen worden blijven aangemerkt als bevriende Studentencorpsen.

Art. 2. Over een voorstel tot het erkennen van een Studentencorps als bevriend, of het doen ophouden eener dergelijke erkenning, zal de Corpsvergadering beslissen.

Over een dergelijk voorstel zal worden gestemd als over een voorstel tot wetsverandering.

Van eene erkenning, buiten Corpsvereenigingen en bevriende Studentencorpsen geeft de Corpswet niets te lezen.

De Delftsche Studentenbond wil erkend worden! Als wat? Als Corpsvereeniging? Maar dan moet ieder Bondslid Corpslid worden (Hoofdstuk XVIII, art. 4-a Corpswet) en hardnekkig blijft het gerucht loopen, dat veel Bondsleden erg bang zijn voor den dan te doorloopen groentijd.

Dit zal de bedoeling van den Bond wel niet zijn.

De Bond wil dan erkend worden als „bevriend Studentencorps”; eene andere mogelijkheid, tenzij de Corpswet gewijzigd wordt, zie ik niet. Even dient nagegaan, wat dit „erkennen als bevriend Studentencorps” beteekent.

Het is een onderlinge afspraak van studenten-vereeningen, die in verschillende plaatsen eenzelfde doel beoogen, om bij feesten of eenige andere voor één der vereeningen belangrijke gebeurtenis vertegenwoordigers te zenden; eene afspraak om de ontwikkeling van elkaars vereenigingsleven te volgen en te streven naar eenen band tusschen de leden.

Ten slotte komt het neer op: „Samen feestvieren”.

Zooals Staten, bevriende mogendheden, elkaar gezanten zenden om de goede verstandhouding te onderhouden, te bevorderen, zoo zendt ook een Studentencorps zijne vertegenwoordigers naar eene belangrijke gebeurtenis, meestal feest, van eene bevriende studentenvereeniging.

Wil de Bond nu dit verband met ons aangaan?

Dan wil ik nagaan, waarom de Bond naast het Corps werd opgericht, welk beginselverschil tusschen beide bestaat, al zal bijkans ieder het wel weten:

1^o. geldelijke redenen.

2^o. de groentijd.

Wie door den groentijd onaangenaam maar nuttig werd afgeschrikt, heeft het corps niet noodig.

Het 1^o bezwaar voor het corpslidmaatschap kan gegrond zijn. Dat de minder bedeeden zich ook aaneensluiten is begrijpelijk en mij dunkt voor hen gewenscht; het corps is hun goed gezind.

Ziet een enkel Corpslid op een Bondslid, als minder bedeede neer, dan is dit niet eene uiting van onzen Corpsgeest, maar van enkele persoonlijkheden. Zelfs wil ik den Bondsleden verklappen, dat ook in het Corps wel een enkel leeghoofd gevonden wordt, dat neerziet op een minder gegoeden Corpsbroeder. Maar wie zich dat aantrekt is toch op gelijke lijn te stellen met het leeghoofd.

Te spreken van tweedracht in de Delftsche Studentenwereld is belachelijk. Wij wenschen den Bond alle goeds toe, maar laat zij op eigen terrein blijven.

Erkennen zou insluiten, dat de bestuurders van Bond en hare vereeningen bij belangrijke gebeurtenissen, bijv. bij de viering van een lustrum, zouden genoodigd worden. En na een ruim onthaal zouden zij waarschijnlijk ook wel eens eene tegenbeleefdheid bedenken!

Hebben die Bondsleden echter geld genoeg om de feesten mede te maken en zelf feesten te geven, waarom dan geen corpsleden geworden? Is de Bond een onderkruiper?

Heeft de Senaat dit een en ander misschien ook overwogen, dan juich ik zijn handelen toe. Laat hij steeds den leden besparen vergaderingen te beleggen over zaken, waarin de gevoelens van de groote meerderheid der corpsleden zoo overeenstemmen.

Wij moeten ons bestuur met zorg kiezen en het dan vertrouwen schenken. Dan alleen kan het krachtig, volgens overtuiging handelen.

Gaat het te ver of zijn er corpsleden die zijn beleid afkeuren, dan kan eene interpellatie het tot de orde roepen!

G. J. LAMAN TRIP.

Mededeeling.

Er is in de kolommen van ons blad een nieuwe geest gevaren, een geest van frissche onbevooroordeeldheid, die er vroeger tevergeefs in gezocht werd. Immers, is het geen getuige van een gezond en krachtig oordeel, wanneer we stukken ontvangen van een bondslid over de verhouding van Senaat en Corps en zijn kroegjool-detailbeschrijvingen door een niet-oogetuige niet voorbeelden van een heldere

fantasie? De redactie is van oordeel, dat dergelijke stukken zeker de belangstelling van de lezers zullen wekken, en vertrouwend op de frissche debatten die er uit kunnen voortvloeien, meent zij dan ook op den ingeslagen weg te moeten voortgaan en denkt er over in de eerstvolgende nummers de volgende artikelen op te nemen, die zooveel mogelijk in de vacantie in studie genomen zullen worden:

Is de plaatsing van tafels en stoelen op de Societeit van den D. S. B. rationeel? Door een lid van het D. S. C.

Over de kleurenpracht van het Noorderlicht, door Orang Poeloe van Lombok.

Over de parelvisserij onder den evenaar door een inwoner van IJsland.

Over het verschil van smaak tusschen gekookt en gebraden vleesch, door een lid van den vegetariërsbond.

Is de houding van het bestuur der geheelonthouders-vereeninging te Spitsbergen ten opzichte van hare leden wel in overeenstemming met het recht? Door Senor Drincos Claros uit Valladolid.

Over de examenregeling aan de T. H. S. door Miss Isadora Duncan.

De Redactie behoudt zich echter voor, opname te weigeren indien uit een der artikelen mocht blijken dat de schrijver zich persoonlijk op de hoogte heeft gesteld van zijn onderwerp, waardoor natuurlijk de waarde van zoodanig artikel sterk zou achteruitgaan.

DE REDACTIE.

De „Eereschuld”.

V.

„Een volk, dat zulk een schuld te kwijten heeft, heeft nooit genoeg gedaan tot delging”.

S. E. W. Roordaa van Eysinga.

Waarschijnlijk zal iemand de vraag stellen: „Maar heeft Nederland zich dan na 1867 geen uitgaven moeten getroosten, die het niet zou hebben gehad indien er geen koloniën waren?”

Zeer zeker. Mr. v. d. Berg neemt aan 2,5 miljoen per jaar, en heeft dit bedrag dan ook geboekt op de debetzijde van Indië. (Zie het staatje in het vorig S. W.)¹⁾

Het is echter zeer de vraag of dit geld door Indië moet worden terugbetaald.

Mr. van Deventer zegt hieromtrent m.i. terecht: „nu Nederland, buiten de 187 miljoen (bedrag der „Eereschuld” in 1899), die in elk geval behooren te worden gerestitueerd, nog bijna 500 miljoen van Indië getrokken heeft, nu hebben wij het recht verloren, ten aanzien der bedoelde vergoedingen, ons tegenover Indië op het door Engeland terecht gehuldigd beginsel te beroepen”. „Indien dan ook bij een definitieve regeling der financiële verhouding tusschen Nederland en Indië bepaald werd, dat Nederland de vóór 1867 genoten miljoenen zal behouden, doch daarentegen aan Indië geen vergoeding zal opleggen voor andere dan rechtstreeks ten behoeve der kolonie gedane uitgaven, zou naar ik meen, het moederland zich zeer zeker niet hebben te beklagen, doch het veeleer als een voorrecht mogen beschouwen, de quaestie dier „oude miljoenen” op een zoo gemakkelijke en fatsoenlijke wijze te kunnen vereffenen”. („Eereschuld”, blz. 131 en 132).

Hierbij zouden wij nog kunnen opmerken dat het bedrag der 151 miljoen door enkelvoudige rente van 4^o/_o, in 1905 reeds zou zijn gestegen tot ruim 321 miljoen en dat Nederland dus nog altijd een winst zou hebben van ruim 150 miljoen, dus in ieder geval nog heel wat meer dan zijne indirecte uitgaven van 2¹/₂ miljoen 's jaars gedurende 38 jaar (1867—1905), desnoods ook nog met rente mee. Nederland dient dus te restitueeren 213 miljoen.²⁾ Dit bedrag zal het moeten leenen, waardoor de door Nederland te betalen rente zal stijgen met een bedrag van 8,5 miljoen 's jaars (gerekend 4^o/_o) of ± f 1,5 per hoofd der bevolking.

In 1877 berekende Mr. N. G. Pierson (Koloniale Politiek, blz. 191) „dat de batig-slot politiek voor Nederland ten slotte geen ander voordeel (?) had opgeleverd, dan dat met haar hulp de ingezetenen van Nederland 8 of 10 gulden

per hoofd minder aan rijksbelastingen hadden behoeven op te brengen; acht of tien gulden, die zij, althans zeker voor de helft, gemakkelijk uit eigen beurs hadden kunnen vinden” (zie ook „Een Eereschuld”, blz. 248.)

Dit wil dus zeggen dat Nederland bij afbetaling der „Eereschuld”, nog altijd een voordeel zou behouden van f 7,50 per hoofd, en als de laatste bewering van Mr. Pierson juist is, dat men gemakkelijk f 4,— of f 5,— zelf had kunnen betalen, dan kan men er toch zeker niets tegen hebben f 1,50 terug te geven.

Maar het tegenwoordige geslacht heeft in ieder geval ook veel meer draagkracht dan het vroegere.

Met cijfers toont Mr. van Deventer den vooruitgang aan, zelfs door Mevrouw Roland-Holst wordt in haar werkje „Kapitaal en Arbeid in Nederland” toegegeven dat de arbeiderstoestanden in Nederland sinds 1849 vooruitgegaan zijn.

Maar zelfs al was dit niet zoo, dan nog zouden wij het Nederlandsche volk het spreekwoord mogen voorhouden: „Een eerlijk mensch betaalt zijn schulden.”

De restitutie is niet alleen mogelijk maar zelfs noodzakelijk.

Wie men tegenwoordig ook leest, Mr. Brooshooft, Mr. v. Deventer, Dr. Kielstra, van Kol enz. enz., allen zijn het over deze stelling eens dat Java zonder hulp van het moederland niet te redden is. Voor Java beteekent de afflossing, — redding uit den nood.

In de eerste plaats verdwijnt de beruchte rentepost ad 4 miljoen 's jaars, welk geld dus Java's tekort komt verminderen.

Maar dan (de geheele schuld aan Indië stelt Mr. van Deventer op ± 120 miljoen) blijven er nog een 53 miljoen over, en Indië behoeft waarlijk niet verlegen te zijn met zoo'n bedrag. Men zou er gedeeltelijk productieve werken voor kunnen aanleggen zooals een haven voor Soerabaja. Dan zou Indië nog ruim een goede 30 miljoen over hebben (de haven van Tandjong-Priok kostte 20 miljoen) waarvoor men b.v. belastingen kon afschaffen. Het heeft echter m.i. weinig nut na te gaan wat Indië wel kon doen. Het gaat Nederland als schuldenaar ook niet aan, wat de schuld-eischer wel met het terug te betalen geld doen zal.

Nederland kan zich moeilijk beroepen op zijn voogdijchap want dan had het dit voogdijchap maar beter dienen te behartigen.

En thans ben ik tot het einde genaderd. Meen niet dat in deze stukken alles is verteld over de „Eereschuld”. Daarvoor was — aangenomen dat ik tot eene goede behandeling in staat ben — de gebruikte ruimte veel te beperkt.

Men zou deze artikelen dus kunnen noemen een uit-treksel uit Mr. van Deventer's stuk, hier en daar nader toegelicht.

Waarom ik dan deze artikelen heb geschreven? Het doel was tweeledig. 1^o om te voldoen aan eene belofte, 2^o omdat deze behandeling, hoe beknopt en hoe onvolledig ook, toch misschien iets mag bijdragen tot het doen ontwaken van het plichtsbefef tegenover Indië.

Zeker, ik had kunnen volstaan met eene dorre opsomming van boeken die de quaestie heel wat beter hebben behandeld dan ik had kunnen doen, maar ik weet bij ervaring dat zoo wat niemand er die bronnen op zal nalezen. Met deze artikelen hoop ik, voor Indië althans eenig nut te hebben gesticht, al vlei ik mij volstrekt niet met de hoop dat het succes groot zal zijn.

Maar voor Nederland is de tijd van handelen aangebroken. Indië hongert, Nederland moet te hulp komen. Meent men dat de „Eereschuld” niet het middel is, fiat, geeft dan een ander en beter; is de „Eereschuld” verkeerd, welnu Nederlanders, komt er dan tegen op met argumenten. Toon dat de zoo hoog geroemde „Hollandsche eerlijkheid”, „Hollandsche trouw”, „Hollandsche milddadigheid” en verdere specifiek „Hollandsche deugden” (waarvan wij in de koloniale politiek zoo bitter weinig bespeuren) geen ijdele klanken zijn. En dus Nederlanders van de „Eereschuld”: „volgt van Deventer of weerlegt hem maar zwijgt hem niet dood, want dat is illoyaal!

Thans nog een kort slotwoord.

Twee partijen in Nederland erkennen de „Eereschuld” n.l. de sociaal- en vrijzinnig-democraten.

(Zie vervolg Tweede Blad.)

¹⁾ Ter toelichting zij nog opgemerkt, dat de 3e druk van Mr. van den Berg's brochure (waaruit dit staatje is geput) verscheen in 1886. De bedragen zijn bijgewerkt tot 1884. Voor 1905 zouden ze nog heel wat hooger zijn.

²⁾ Billijkerwijze moeten wij, ook al trekken wij er de reeds betaalde 40 miljoen af, de rente voor Nederland berekenen over 213 miljoen.

TWEEDE BLAD

behoorende tot het STUDENTEN-WEEKBLAD
van 21 DECEMBER 1905. No. 12.

De socialisten hebben dit pad thans verlaten, en velen Indiërs zullen als een donderslag in de ooren hebben geklonken, de woorden door Van Kol den 17^{en} November l.l. in de Tweede Kamer gesproken: Het standpunt van den heer Van Deventer, dat sinds 1867 gerekend zou moeten worden op de restitutie eener eereschuld van 151 miljoen, deel ik dus niet". (Handelingen 1905 blz. 105, kolom 1).

Een van Indië's vurigste strijders heeft dus de eereschuld verlaten, en hiermede is aan Indië een groote kracht ontvallen.

Laat ons den moed niet opgeven, op ander gebied staat Van Kol aan Indië's zijde, dat weten wij!

Is de heer Van Kol werkelijk principiëel tot andere gedachten gekomen? Heeft hij het standpunt der Eereschuld verlaten omdat hij het er thans niet meer mee eens is? Ik durf dit niet bevestigend beantwoorden.

Ook thans is Van Kol blijven staan op de aflossing van den rentepost, dien „diefstal aan den armen Javaan gepleegd" en het onderscheid hiertusschen en de 151 miljoen (moreel genomen) is mij niet duidelijk. Van Kol heeft zoo vaak op restitutie aangedrongen, in 1900 huldigde hij den Heer Van Deventer als schrijver van „Een Eereschuld" (zie de Eereschuld in het parlement, door Mr. C. Th. v. Deventer, Gids 1900).

In 1896 schreef hij in zijn werkje „Land en volk van Java" blz. 59 (dus nog vóór de 2e leeningswet en voor Mr. Van Deventer's „Eereschuld") . . . „weg dus met alle „batige saldo's en waar mogelijk, restitutie van het vroeger gestolene. Wij moeten eindelijk het nationaal geweten doen ontwaken, al mochten de offers ons „nog zoo zwaar vallen. Een volk dat zulk een schuld „te kwijten heeft, heeft nooit genoeg gedaan ter oplossing, „schreef Roorda van Eysinga terecht, en Groen van Prins-terer schonk bijval aan deze woorden."

In 't kort, de houding van den heer Van Kol bij de laatste Indische begroting was minder resoluut, minder fier als bij vroegere gelegenheden.

Wat is dan de reden? Ik meen ze te moeten zoeken in de houding van zijne partijgenooten, die voor Indië waarlijk zoo goed niet zijn gestemd. Mr. Troelstra b. v. heeft den 27en November 1903 — toen hij, dwars in strijd met zijn vroegere uitspraken, dwars in strijd met die van Van Kol, ja zelfs dwars in strijd met . . . zijn program (het S. D. A. P.'sche Concilie (congres) zweeg **natuurlijk** als een mof) — bewezen, dat van hem voor Indië niets te hopen valt, als Indisch belang in strijd komt met het Nederlandsche (en dit is bijna altijd het geval).

En ik geloof, dat de houding van socialistische bladen mij in dezen in het gelijk stelt.

Dat waren de artikelen „Over Java" in „Het Volk" van Woensdag 25 November 1903, no. 1737 en het hoofdartikel in „De Kroniek" van eenige weken geleden. De redactie schijnt weinig eerbied voor haar lezers te hebben of denkt zij wellicht: „nu ja, het „bewuste proletariaat slikt het toch en wat de anderen denken laat ons koud; schrijft iemand een stukje tegen ons, welnu aan het recept getrouw, zwijgen wij dit dood of betitelen den schrijver met „bourgeois", „laffe verdachtmaker" en dergelijke? (argumenten vraagt de „bewuste" naar 't schijnt nooit).

Mr. Van Deventer moet het ontgelden. Die was zwak „imperialistisch, kapitalistisch, militaristisch" (natuurlijk!) Dit vindt de „Volk"(s)-redactie jammer want hij „behoorde wel tot de politieke tegenstanders die wij (?) het liefst in de Kamer zagen komen". Is de „Volk"(s)-redactie de verkiezing in Amsterdam IX vergeten? Wij niet! Wij herinneren ons nog uitstekend dat ook aan Mr. Van Deventer de bekende vragenlijst is aangeboden en toen hij hierop niet duidelijk antwoordde (volgens het deskundig oordeel van het bewuste proletariaat n.l.) werd besloten eerst af te wachten een 2e antwoord, en dan te beslissen of en hoe hem te steunen (zie „Volk", 24 en 25 Juni). Herinnert de „Volk"(s)-redactie zich niet een debat waarbij een socialist te kennen gaf dat Mr. Van Deventer niet gekozen moest worden omdat „de Eereschuld in de 1e 4 jaar toch niet tot stand kwam" (of iets dergelijks)? Zie „Het Volk" van die dagen.

„Ook in onze (?) kringen is dat (de geschriften van Mr. Van Deventer n.l.) met belangstelling gevolgd" schrijft

„Het Volk". Ja, ja, daar zouden wij innig van overtuigd zijn als wij net zoo'n struisvogelmaag hadden als de S. D. A. P. Wie zijn die „onze kringen"??

Mr. Van Deventer's leer, dat wij alom in den Indischen Archipel rust en orde moeten maken (handhaven?) is de zuivere leer van verovering zonder eind, van militaire expedities en van dum-dum's' enz. („Volk.")

Dit kan ik uit de „handelingen" niet lezen, maar dit daargelaten, zouden wij ook eens aan een uitspraak van Van Kol mogen herinneren (Land en Volk van Java," blz. 63.)

„Multatuli's in vertrouwelijk gesprek geuit eisch: „de „Hollanders er uit!" zouden wij diep betreuren. Want al „liet en laat het Hollandsche bestuur veel te wenschen „over, al hebben wij het rechtmatige vonnis uitgesproken „over Holland's wanbeheer, en ons vaak geschaamd tot het „blanke ras te behooren, één feit is onloochenbaar en dat „is: „dat het slechte Hollandsche Bestuur beter „is dan het beste inlandsche dat wij kennen."

Maar eindelijk dan komt de aap uit de mouw. Men wil de „Eereschuld" niet afbetalen quasi omdat men het niet kan. Zeker, ze bestaat, maar is oninvorderbaar (Kroniek.)

Het lust mij niet om deze artikels verder te ontleden. Een bekentenis als: „Ja, de schuld bestaat, maar wij kunnen niets missen" smaakt m. i. te veel naar de vroegere verdedigingen van het „batig-slot". In ieder geval zouden wij zoo'n verdediging niet verwachten van iemand behorende tot de partij van den vooruitgang, de beschaving en van het recht.

Ik volsta met een uitdrukking van S. E. W. Roorda van Eysinga (waarschijnlijk geen „bourgeois"). „Met hen, „die cynisch verklaren: „gij hebt gelijk, maar wij kunnen „het batig slot" (dus ook de 151 miljoen, hieruit voortgekomen — J.) niet missen" valt niet te redeneeren. Zoo „spreekt ook nagenoeg de straatroover, die u toeroept: „de „beurs of het leven!"³⁾

Denken wij eens aan het Doggersbank-incident. Toen vroeg Engeland schadevergoeding en geen enkel socialist kwam er tegen op. Wat zou het gevolg zijn geweest als Rusland had verklaard: „gij hebt gelijk, maar wij kunnen niets missen"? En toch heeft hiervan het Russische volk geen voordeel gehad (het Nederlandsche wel van de batig-slot-politiek).

Zeer terecht schreef Mr. M. C. Piepers van een soortgelijk geval:

„Het ziet er, vrees ik, slecht uit met een volk, hetwelk „zich zoo gevoelig toont wanneer daarvan de betaling eener „geringe schadevergoeding wordt gevorderd, maar niets blijkt „te gevoelen voor zijne nationale waardigheid wanneer „de handhaving daarvan niets zou opbrengen, wellicht eenige „geringe geldelijke opoffering zou veroorzaken. De tegen- „stelling is scherp." (Mr. M. C. Piepers: „Antwoord in zake de Costa-Rica-Packet," blz. 41).

Den lezer dank.

J.

³⁾ S. E. W. Roorda van Eysinga „Memorie van verdediging" (Zie „Mijne verbanning, de officieele waarheid", blz. 51.)

Iets over eenvoud in stijl.

Hoewel naar ik meen V. B., in zijn verslag van de lezing van den heer Adama van Scheltema, niet vermeldt het doel dat door dezen dichter wordt nagestreefd, is dit m. i. toch wel degelijk een faktor die bij beoordeeling gewicht in de schaal moet leggen. Vooral wanneer het, zooals hier, bij den aanvang van de lezing, door den dichter zelf genoemd wordt, alsof hij zeggen wilde: „Zie, dit stelde ik mij bij het maken van mijn verzen voor oogen; oordeel in hoeverre ik mijn doel bereikt heb." Als zijn opvatting van wat poëzie zijn moet, gaf hij de volgende definitie (ongeveer):

„Poëzie moet zijn een uiting van des dichters gevoelens, in voor elkeen begrijpelijke woorden."

Houden we dit voor oogen en beschouwen we het werk van Adama van Scheltema, dan moeten we toch tot de konklusie komen, dat hij zijn doel niet bereikt heeft.

Juist in het door V. B. aangehaalde gedichtje van „Verliefde Mei" komt dit sterk uit. Zeker, het bevat geen moeilijk te begrijpen beelden, elk woord op zichzelf is heel eenvoudig; maar het gedicht als geheel, wat is daar de bedoeling van? Zoodra deze bedoeling niet voor de hand ligt, kan de dichter er toch nooit in geslaagd zijn te beantwoorden aan zijn doel, n.l. voor elkeen begrijpelijk te zijn.

Wat beteekent dat:

Uw troubadoer
Uw feestamboer,
Hij mint geen and're meid.

Een andere mogelijkheid, die zich aan mij opdrong, was deze: kan het misschien zijn dat de dichter er in gefaald is, ons een indruk te geven, van wat hij zich voor oogen stelt? Meende hij met die woorden „begrijpelijke poëzie” wellicht poëzie die machtig is, ons zekere stemming bij te brengen, te geven. Dan zou men niet zoozeer op den inhoud moeten letten, dan wel op den totaal-indruk; of deze wel-luidend, ja dan neen, is. Stellen we ons op dit standpunt, dan moet ons toch dadelijk, het allesbehalve melodische, grove: „Hij mint geen andere meid”, onaangenaam aan-doen; om nu eens te blijven bij dit ééne gedichtje.

Mogelijk is het, dat sommige Adama van Scheltema-liefhebbers zullen zeggen, nu ja, de aanhaling van V. B. was niet gelukkig, er zijn gedichten, waarin dergelijke onprettige zegswijzen achterwege blijven. 't Kan zijn dat er werkelijk verzen van hem zijn die uitblinken, maar toeh blijft mijn indruk, dien ik van Adama van Scheltema's poëzie kreeg, niet gunstig. In 't algemeen zijn zij naïef (welke naïeviteit door de wijze van voordragen echter veel aan waarheid verloor) maar het lijkt me toe hier en daar zeer gewild naïef. En dan, zoo nu en dan komt een grove of platte zinsnede al het goede dat dat kinderlijke aanbracht, bederven. Over „Amsterdam”, waarin het doel: begrijpel-ijkheid voor ieder voor een ander schijnt plaats gemaakt te hebben, wil ik niet spreken.

Dit alles heb ik niet gezegd, alleen om aan mijn tegen V. B.'s indruischende meening uiting te geven, maar eigen-lijk hoofdzakelijk omdat ik A. v. S.'s verzen onwillekeurig vergelijken met een boek, dat mij onlangs in handen kwam. En wel de (voor mij tenminste) gewilde eenvoud in het eerste met den werkelijken eenvoud in het tweede; slechts deze factoren. De twee boeken zelf zijn uit den aard der zaak niet wel vergelijkbaar; aangezien het door mij zoo mooi gevonden boek was prozawerk, en bovendien een roman.

Het is geschreven door Jos. M. v. Mens en het heet: „Johan. Een eerste liefde”. Uit den titel valt op te maken dat het het eerste is van een reeks; alles genomen uit het leven van dien Johan. Het tweede deel is reeds aangekondigd en zal tot titel hebben: „Johan in het leven”.

Van Mens is geen beroepsschrijver, hij is wat men gelieft te noemen een „man van zaken”; hij heeft te Rotterdam een zaak in lijnkoeken en vet.

Misschien lijkt de combinatie tusschen deze artikelen en boekenschrijven eenigszins onmogelijk; maar het lezen van 't boek zal het tegendeel doen inzien.

Zooals ik reeds opmerkte is het tekenende en het mooie in dit boek de groote eenvoud, zoowel waar het geldt natuur- als karakterbeschrijving. 't Is één van de weinige boeken, die, náast het karakter van den hoofdpersoon Johan óók dat van andere menschen (bijv. Johan's vader, die totaal afwijkende meeningen heeft) geheel aannemelijk voorstellen, zóo, dat wij ons zoowel in Johan als in zijn vader kunnen indenken, zoodat wij niet weten welk der twee karakters het mooiste is.

De intrige is die van zooveel andere romans; Johan wordt verliefd op een meisje, dat niet zooals hij Katholiek is. Zijn liefde wordt zoo groot, dat hij deze boven zijn godsdienst gaat stellen.

In 't eerst heeft hij nooit thuis over haar gesproken, hoewel hij nu en dan reeds bij zijn meisje aan huis kwam.

Op aandringen van de moeder van zijn meisje, Loesje van Anken heet ze, zal hij echter alles aan zijn vader vertellen. In 't eerst vreest hij, dat deze zijn liefde zal afkeuren en verbieden; maar langzamerhand zegeviert de meening, dat zijn vader daartoe te goed is. Op een morgen komt hij op zijns vaders kantoor, onder voorwendsel van een boek te zoeken. Eerst zoekt hij nog naar zijn woorden, maar dan grijpt hij moed en vertelt zijn vader van Loesje, eerst stotterend, maar dan ziet hij haar beeld voor zich en steeds zich meer opwindend, voelt hij zich als kreeg hij een klap in zijn gezicht, toen zijn vader hem kalm haar naam vroeg. Nu wist hij, zou het komen, met den naam zou het blijken dat zij niet Katholiek was en hij voelde al zijn illusies wegzinken.

Eindelijk was het groote woord er uit.

Kalm, maar beslist zegt de vader nu, dat van zoo'n gemengd huwelijk niets kan komen. Dat gemengde huwelijken zijn een bron van ongeluk.

In zijn opwinding ziet Johan de goede bedoeling van zijn vader over het hoofd; hij wordt steeds heftiger, totdat zijn vader hem beveelt uit zijn oogen te gaan. Op zijn kamertje terug gekomen beseft Johan eerst goed wat er gebeurd is. Hij gooit zich op zijn bed, en daar hij den vorigen nacht geen oog toegedaan had, sliep hij in. Maar hij had be-nauwende droomen. Hij wordt wakker tengevolge van een kloppen op de deur: 't is de meid, die komt zeggen dat de familie aan tafel zit.

Zonder goed te weten wat hij doet, kleedt Johan zich aan en gaat werktuigelijk naar beneden. Aan tafel zegt hij geen woord.

Zoo ging het weken aaneen. In de hoop daardoor zijn vader milder te stemmen, gaat hij hard werken voor het naderend examen en slaagt dan ook.

Maar zijn vader blijft onverbiddelijk.

Johan voelt dat hij in dat kleine stadje het niet langer kan uithouden; hij weet ook dat men al over hem en Loesje spreekt.

Ten slotte neemt hij een besluit. Hij zal zijn vader vragen, naar het buitenland te mogen gaan. Als hij dan ouder is en eigen brood verdient, zal hij terugkomen en met Loesje trouwen. Want één ding staat vast; haar kan hij niet vergeten.

Zijn vader laat hem gaan.

Die heeft gezien dat het geen onnoozel verliefdheidje was, dat van zijn zoon; als Johan van hem komt afscheid nemen, vinden vader en zoon elkaar weer. Alhoewel elkaars idealen niet begrijpend ziet de vader in, dat niet elkeen in het geloof alleen het ware geluk vindt, terwijl de zoon voelt, hoe lief hem zijn vader heeft, hoe diens meerdere ervaring tot andere inzichten hebben geleid.

Zoo scheiden ze.

Het volgend deel zal ons vertellen hoe het Johan verder verging.

Dit is in 't kort de inhoud.

Het boek is opgedragen aan Lodewijk van Deyssel, wiens vurige vereerder van Mens is. Volgens het oordeel van Van Deyssel, overtreft „Johan in het leven” nog „Johan's” eerste liefde”. Maar het staat vast, dat al mag, wat volgt, dezen eersteling nog overtreffen, deze toch een aanwinst is voor onze tegenwoordige litteratuur.

E. D.

Over Wiskunde.

Aan JAN VAN DER ZEE.

De eerste, die een hemd droeg, was een dwaze ijdelruit; wie nu zonder hemd loopt, wordt uitgelachen en opgepakt.

De eerste kerel, die 't geleuter uitvond, was een laffe bedrieger, die de spraak misbruikte uit eigenbelang. En wie thans niet leutert, wie niet scheldt op de wereld en praat in onverstanebare klanken, wordt door velen voorbij-gegaan in de rij der hooge geesten.

In de wereld is de klad gebracht en de ondergang nadert.

De tijd dat men vocht zonder wapenen is voorbij, de tijd dat men zijn zwaard trok voor recht of onrecht is niet meer, maar het geleuter blijft en de wapens der menschen zijn dikke woorden geworden. De dwergen lachen om de dikke woorden en de wijzen weenen, want het oordeel des onderscheids is verstompt, en een wijze zonder wichtige woorden vindt geen gehoor meer.

Jodengeest heerscht over de wereld en een heldenleven is slechts voor hen nog, die geen joden dienen.

Het pessimisme vreet en sleept veel adel naar de joden, om onder te gaan. Het pessimisme vreet, maar hij, die er in gelooft, die gelooft dat alles er door verslonden zal worden, wordt zelf verslonden, en het is uit met hem. Zij zijn als kinderen, die iets niet kunnen optillen, omdat zij te zwak zijn, maar zij wachten niet tot de tijd hun te hulp is gekomen. Zij zeggen: het is onwrikbaar en gaan heen, moedeloos en keeren niet weer. Zij kennen geen tijd, de kortzichtigen, zij zien op één menschenleven en vragen: „Wat is er veranderd, is de mensch vooruitgegaan?” En omdat zij niets zien, wanhopen ze en zien terug op een verleden, dat zij niet kennen en dat schoon lijkt in het licht der overlevering en ze zeggen: „Ziet, de wereld gaat achteruit. De mensch was vroeger sterk en schoon en zij zijn tot dwergen en joden geworden”. Maar zij zien geen tijd en voelen geen drang vooruit en hebben geen vuur om de massa te bezielen.

En wel de massa, dat zij niet geleid kan worden door hen die afbreken en die niets teruggeven dan wanhoop. Want die zonder hoop en zonder verlangen zijn, bezielen niet, zij vernietigen. Wee hem, die valt in de klauwen van het pessimisme, want zoo hij behagen schept in het afbreken, hij bouwt niet weer op.

En hij ziet het kwaad en niet in het kwade het goede. Hij ziet de triomf der dwazen en kortzichtigen en ziet niet dat zij werken tot eigen val. En zoo zij moed hebben om te leven, lijden zij en voelen zich helden, die marteling minnen. Maar de ware held is hij, die zich opoffert voor den vooruitgang, die beseft, dat de strijd voor de waarheid niet hopeloos is, maar dat zij offers vergt. En die bereid is in den strijd onder te gaan.

De wiskunde regeert de wereld, nu op 't oogenblik! En er is weinig van vroegere heerlijkheid gebleven, van kunst en poëzie. Maar de wereld verandert ieder oogenblik. Zij had zich losgeworsteld van het oude en zocht de vrijheid. En deze onafhankelijkheid, de grondslag van het materialisme, vond ze in de wiskunde. Maar, zooals na een revolutie veel van het weggeworpen oude nog blijkt waarde te bezitten en het nieuwe ontoereikend en onvoldoende blijkt, zoo zal, als het materialisme is uitgewoed, de ontwikkeling zich voortzetten, over de wiskunde heen. De wiskunde zal een trede zijn in den trap der ontwikkeling, die voert naar het onbekende doel. De kloof der negatie, die is tusschen oud en nieuw, zal overbrugd worden door de wiskunde.

De wereld is vol verneukelingen, wel hem, die de bochels omgaat.

JAN ZONDERLAND.

De Decamerone van Bocaccio.

Ieder die de Decamerone van Bocaccio gelezen heeft, zal me toegeven, dat er weinig boeken ooit geschreven zijn, die zulk een bijzonderen invloed op den mensch hebben. 't Is geen enerverende invloed; de beschrijvingen van de meest walgelijke feiten en zaken, zonder dat ook maar één enkel plat woord of dito uitdrukking gebruikt wordt, zijn van dien aard, dat zij noch een gevoel van afkeer, noch één van zinnelijk welbehagen in 't leven roepen; de gewaardwording van mooi of erg geestig vinden verwekt deze litteratuur evenmin. Maar wat kan dan de oorzaak zijn, dat een boek met al deze negatieve kwaliteiten desalniettemin een zekere bekoring houdt? Zijn het misschien de plaatjes die de geïllustreerde uitgaven sieren? Neen ook deze zijn het niet, immers vertellingen uit het boek, die niet belangrijk genoeg gevonden worden door den uitgever om een afbeelding der hoofdpersonen op het kritieke punt te veroveren, zijn toch nog interessant genoeg om meergenoemden ongenoemden indruk op den lezer uit te oefenen.

Laat ik trachten te schilderen den gemoedstoestand, dien de vertellingen van de Decamerone mij bijbrachten.

Ik vind het boek gevaarlijk. Gevaarlijker nog dan die boeken, die dergelijke zaken behandelen — die in de wandeling schuine boekjes genoemd worden — op een manier die afkeer voor de handelende personen zoowel als voor de door deze bedreven feiten opwekt; gevaarlijker, omdat iemand van verfijnden smaak schuine boekjes niet, de Decamerone wél zal lezen, alleen, omdat deze laatste dezelfde zaken maar met veel verfijnder intriges behandelt.

Maar gevaarlijk, niet in den zin dat de kans ontstaat, dat de opgewonden lezer de beschreven genoegens, maar op minder verfijnde wijze, zal willen gaan genieten.

De Decamerone namelijk geeft een idee, van zich-zelfdom-bekrompen-vinden, van zijn tijd achterlijk-onplezierig en goede-genoegens-verwerpend-denken.

Onwillekeurig begint de geest van het-hoort-zoo, die waarschijnlijk wel dien Bocaccio beziel zal hebben, veld te winnen en ten laatste zou men het werkelijk gaan betreuren niet in dien goeden ouden tijd en in dat beloofde land, in 't kort niet in die dat-alles toelatende en mogelijk-makende omgeving, te leven.

Hoewel ik weet, onvoldoende heb ik hiermee weergegeven den gemoedstoestand, die de Decamerone op den doorsnede mensch zal teweeg brengen. En die gemoedstoestand is verkeerd omdat op een handige manier zonder dat men er iets van merkt, grondbeginselen van soliditeit worden ondermijnd en een cynisme wordt gekweekt dat den afkeer, van uit der aard verkeerde praktijken, afstompt.

C.

BERICHTEN EN MEDEDEELINGEN.

DELFT.

VRIJE STUDIE.

Lezing over Rembrandt met lichtbeelden, door Dr. D. A. Kool, op Donderdag 11 Januari 1906, 's avonds te 8 uur, in Den Doelen.

Kaarten verkrijgbaar bij den boekhandelaar J. Waltman Jr., Binnenwatersloot, en 's avonds aan de zaal van af 7½ uur.

HET BESTUUR.

A G E N D A.

DEN HAAG.

Vrijdag 22 Dec. Ned. Tooneel: „De demi-monde”; 8 uur.

Zaterdag 23 Dec. Fransche Opera: „Louise”; 8 uur.

Dierentuin. Gezelschap Van Eysden: „Kunstlievende dames”; 7½ uur.

Dinsdag 26 Dec. Ned. Tooneel: „Hofgunst”; 8 uur.

ROTTERDAM.

Zaterdag 23 Dec. Groote Schouw. „Don Quichot of de bruiloft van Kamacho”; 8 uur.

ADVERTENTIEN.

M. W. BEEKHUIS
repeteert **WISKUNDE.**

EGLISE WALLONNE.

Service tous les dimanches à 10 heures et demie.

Passage-Bureau

J. DE KUYSER & ZONEN,
Oude Delft 229 en 231.

Stv. Mij „Rotterdamsche Lloyd”,
via Rotterdam-Marseille.

Stv. Mij „Nederland”,
via Amsterdam-Genua.

Alle informatiën zoowel voor passagiers als voor verzending van goederen kosteloos verkrijgbaar.

„**MAISON HAAS**”,
Koornmarkt 34.

Uitzending v. dagelijksche diners à 80 ct.,
zijnde: **Soep, Vleesch, Groenten, Aardappels**
en **Fruit of Pudding.**

Bij abonnement van **10** bons, geldig **15** dagen, à **75** cent.

Bij abonnement van **20** bons, geldig **30** dagen, à **70** cent.

Eettafels disponibel. Zelfde conditiën.

Handleiding bij de studie
DER

Integraalrekening

DOOR

M. D. CHARLOUIS.

Prijs gebonden f 4,90.


Uitgave van J. WALTMAN Jr. — Delft.

GASMOTOREN-TECHNIEK.

Maandblad gewijd aan de techniek der Gasmotoren.

Onder Redactie van den Werkst. Ingenieur M. D. CHARLOUIS.

Kost per jaargang f 4,25. De jaargang begint met Januari.

 Proefnummers op aanvraag verkrijgbaar bij den Uitgever J. WALTMAN Jr., of door tusschenkomst van iederen Boekhandelaar.

Boekhandel J. WALTMAN Jr. - Delft.

Binnenkort zal verschijnen:

De Gebreken der Stoommachine

EN

Het verhelpen van Bedrijfsstoringen.

PRACTISCH HANDBOEK voor bedrijf en behandeling der Stoommachine.

In het Nederlandsch bewerkt door

N. C. H. VERDAM, Werktuigkundig Ingenieur,

Met talrijke gravuren tusschen den tekst.

Het Boek dat onder bovenstaanden titel zal worden uitgegeven is eene Nederlandsche bewerking van de Duitse uitgaaf HERMANN HAEDER, **Die kranke Dampfmaschine**, een boek dat al dadelijk bij uitgaaf een groot debiet verwierf. De reden hiervan moet wel gezocht worden in het feit dat nog nimmer een dusdanig practisch boek op dit gebied verscheen.

Wat toch is de groote waarde van dit Handboek? In hoofdzaak, dat hier den Machinist de weg gewezen wordt hoe hij alle gebreken moet herstellen wat de oorzaken zijn van een defect en alles wat er in de practijk moet gedaan worden om gebreken te voorkomen. Verschillende voorbeelden, toegelicht met gravuren, geven aan de beschrijving zulk een helderheid, dat ook zij die zelf het vak niet beoefenen, doch in hun zaken machines gebruiken, met belangstelling het boek ter hand nemen.

De uitgever is overtuigd, dat hij de bewerking van dit Handboek niemand beter kon toevertrouwen dan den Heer VERDAM, den bewerker van **De Gids voor Machinisten**, door E. F. SCHOLL, een Ingenieur, die bewijzen heeft gegeven eene zorgvuldige bewerking te verzekeren.

Dit werk zal worden uitgegeven in octavo-formaat en compleet zijn in 5 afleveringen, elk van minstens 4 vel druks.

De prijs is bij inteekening **90 cts** per aflevering, terwijl het werk compleet gebonden f 5,-- zal kosten. In dit jaar zullen nog een of meer afleveringen verschijnen.

H.H. Studenten, die het Voetbal-, Lawn Tennis-, Cricket-, Hockey- of Bandy spel beoefenen wordt aanbevolen zich te abonneeren op

SPORTKRONIEK,

weekblad, dat deze balspelen geregeld in hare kolommen uitvoerig behandelt.

Prijs per jaargang f 4,00. Losse nummers à 10 cts. Abonnementen kunnen met ieder nummer ingaan.

Uitgave van J. WALTMAN Jr. - Delft.